

Tuusulanjärven talvi

Palvelu

Tuusulan kunnan ja Järvenpään kaupungin Tuusulanjärvellä ylläpitämien reittien tarkoitus on tuottaa talvisin luistelun, hiihdon, kävelyn ja muun talvisen liikunnan olosuhteita. Kauniina kevätpäivinä ulkoilijoita on useita tuhansia, joten hoitopanostus kannattaa. Tuusulanjärvi on suosittu matkailukohde koko pääkaupunkiseudulla. Talviliikunnan olosuhteet täydentävät alueen matkailu-, kulttuuri- ja ohjelmapalvelutarjontaa.

Kaksi kuntaa

Tuusulanjärven pohjoispään ja eteläpään olosuhteet poikkeavat toisistaan joiltakin osin ja talviset olosuhteet vaikuttavat ylläpitoon. Järven jäälle tehtävien reittien ja kulku-urien hoidon työnjaosta Järvenpään ja Tuusulan kesken sovitaan yhteistyössä. Ratojen hoidossa pyritään samanlaisiin menetelmiin ja aikataulutukseen, mikäli sääolosuhteet sallivat. Järvenpäällä ja Tuusulalla on pitkäaikainen kokemus Tuusulanjärven jään hoidosta ulkoiluolosuhteena.

Jään vahvuudesta

Kunnossapidon tärkein asia on työntekijöiden ehdoton turvallisuus. Tavoitteena tulee olla ensisijaisesti se, että henkilöstö ei ole hengenvaarassa järvellä työskennellessään. Toissijaisesti tärkeää on turvata käytössä oleva kalusto. Vaikka paine töiden käynnistämiseen on suuri, vasta kolmantena tärkeysjärjestyksessä tulee aikataulu, töiden aloittamiseen ja olosuhteen laatuun liittyvät kysymykset. Vuosien aikana kertynyt kokemus oman alueen vaarallisista paikoista edistävät tätä tavoitetta. Järven jäälle mennään vasta sitten, kun siellä voidaan turvallisesti työskennellä eikä pelkoa jään pettämisestä tai muista epävarmuustekijöistä ole.

Järven jäällä koneilla tehtävien töiden osalta noudatetaan tiehallinnon jääteiden hoidosta antamia ohjeita jään kantavuudesta. Jään kantavuus perustuu jään taivutuslujuuteen. Jäätä erotetaan erilaiset kerrokset eli teräsjää ja kohvajää toisistaan. Näistä lasketaan jään tehollinen vahvuus. Yksinään kulkeva ihminen vaatii alleen vähintään 5 cm, moottorikelkka 15 cm ja traktori (aura/harja) painosta riippuen 35–40 cm teräsjäätä tai tehollista vahvuutta. Uudet, teho-painosuhteeltaan paremmat kunnossapitovälineet helpottavat töiden aloittamista.

Ehdottoman täydellistä varmuutta olosuhteista ei voida koskaan taata. Tästä syystä Tuusulan kunta ja Järvenpään kaupunki ovat viime vuosina käsitelleet eri yhteyksissä ylläpidon turvallisuuden varmistamista mm. kaluston osalta. Tuusula ja Järvenpää on tehnyt yhteistyötä mm. VTT:n, Helsingin ja Espoon kaupunkien kanssa. Työkoneiden liikenne- tai muut ajoneuvovakuutukset eivät ole voimassa jäällä työskennellessä. Halkeamat eli railot heikentävät jään kantavuutta, vaikka ne eivät ulottuisikaan jään läpi. Halkeaman reunalla kantavuus on vain n. 40 % ehjän jään kantavuudesta ja railojen risteyksessä kantavuus on enää 25 % ehjän jään kantavuudesta. Kevään lämpö muodostaa jäähän pystysuoria onkaloita, "elätyksiä" jolloin paksukin jopa 30 senttimetrinen jää voi pettää kulkijan alla. Jäällä liikutaan tästä syystä aina omalla vastuulla. Kyseessä on luonnon muovaama olosuhde, joka muuttuu päivittäin.

Hoidon ajanjakso vaihtelee

Sääolosuhteet määrittelevät lopulta miten järven jäätä ylläpidetään. Työt aloitetaan, kun jää kantaa kunnossapitokaluston. Keskimäärin tämä on toteutunut tammikuun loppuun mennessä. Aloitusajankohta voi siirtyä talvesta riippuen pitkälle helmikuulle. Joinakin vuosina talvikunnossapitoa ei voida aloittaa lainkaan. Tämä voi johtua mm. lauhasta säästä, rankoista lumisateista, jään päälle nousseesta vedestä ja muista tekijöistä. Erityisesti viimeksi mainittu, jään päälle noussut vesi on salakavalaa ja näkyvillä oleva olosuhde saattaa helposti synnyttää mielikuvan, että jälle voi mennä kunnossapitokalustolla.

Toimenpiteitä ennen aurausta ja ylläpitoa:

- Jään vahvistumista seurataan kairauksin (mitataan jään kantavuus)
- Jää kairataan ennen aurausten aloittamista n. 50m välein
- Jään tehollisen vahvuuden on oltava vähintään
 - 10-15cm pienemmillä koneilla aurattaessa
 - 15cm moottorikelkalla aurattaessa
 - 15-20cm mönkijällä aurattaessa
 - 25cm pientraktorilla aurattaessa
 - 35cm raskaammalla kalustolla
- Kattoluukkujen lukitukset tai vastaava varotoimenpide käytössä, matkassa ovat jäänaskalit ja heittoliina
- Latujen kunnostus tehdään moottorikelkoilla tai vastaavilla laitteilla
- Tarvittaessa parityöskentely

Luistinradan jäätä kunnostetaan auraamalla ja harjaamalla sekä höyläämällä. Luistinrataa ei jäädytetä, koska tehollista vahvuutta ei talven aikana kerry riittävästi säiliöjäädystä varten. Jäänhoitokoneen käyttö ei ole toiminnallisesti mahdollista. Jään pintaa pystytään kuitenkin muokkaamaan eri menetelmillä ja kunnilla on käytössään tähän omaa erityiskalustoa. Railoja ei pysty eikä kannatakaan jäädyttää umpeen. Vaikka pinta jäätyisikin, se ei aina kannu luistinta mikä tekee liikkumisesta vaarallista ja luo helposti väärän kuvan ehjästä ja turvallisesta jään pinnasta.

Reittejä kaikille ulkoilijoille – luonnon asettamilla ehdoilla

Ulkoilureitti avataan mahdollisimman leveäksi molempiin suuntiin auraten kaikille liikkujille. Ulkoilureitin molemmille puolille tehdään latu-urat ja luisteluhiihtoura, mikäli olosuhteet sallivat. Leveällä aurauksella saadaan maksimoitua pakkasen jäätä kasvattava vaikutus.

Järven jälle tehtävä rata on riippuvainen sääolosuhteista, joten kunnostustyön lopputulos vaihtelee vuosittain. Läheskään joka talvena ei saavuteta esim. luisteluradan osalta tyydyttävää lopputulosta. Lunta tarvitaan latujen tekoon mutta runsas lumi hankaloittaa auraustyötä. Jään vahvuuksista tai rajuista lumisateista johtuviin tapahtumien siirtoon tai peruuttamiseen on aina varauduttava etukäteen.

Palaute ja päätöksenteko

Aktiivisilta kuntalaisilta ja kaupunkilaisilta tulee aika ajoin palautetta ja ohjeita Tuusulanjärven talviolosuhteisiin liittyen. Päätöksen jälle menosta tekevät Tuusulan ja Järvenpään liikuntapaikkojen hoidosta vastaavat viranhaltijat, jotka vastaavat myös liikuntapaikanhoitajien työturvallisuudesta.

Usein kysytyjä kysymyksiä

Miksei Tuusulanjärven ylläpitoa aloiteta aikaisemmin kevyemmällä kalustolla?

Vastaus: Turvallisuuden kannalta jään paksuuden tulee olla riittävä kevyemmälläkin laitteella. Mikäli esim. mönkijällä tai vastaavalla laitteella aurataan väylää, olosuhteet ratkaisevat lopputuloksen. Kevyttä lunta on helpompi aurata mutta toisaalta vähäinen lumi ei edes edellytä auraamista koska järvellä voi luistella vapaasti eri suuntiin. Jään vahvistaminen auraamalla tarkoittaisi käytännössä sitä, että aurattavan väylän leveys tulisi olla useita kymmeniä metrejä leveä turvallisen kantavuuden mahdollistamiseksi. Penkat eristävät jäätä.

Miksi Järvenpään ja Tuusulan välistä yhteyttä ei avata samalla kun radat valmistuvat?

Vastaus: Kunnossapitotoimilla pyritään saamaan reitit ensin valmiiksi järvien molemmissa päissä. Kun ylläpito vakiintuu ja keskittyy huoltaviin toimenpiteisiin, avataan yhteysreitti kahden reitin välillä mahdollisimman pikaisesti. Tavoitteena on tuottaa suora ja mahdollisimman leveä yhteys Tuusulanjärven päästä päähän.

Miksi Järvenpää ja Tuusula eivät hoida reittejä samalla tavalla samaan aikaan?

Vastaus: Turvallisuuden kannalta on tärkeää, että henkilöstöt hoitavat sitä reitinosaa, minkä he tuntevat parhaiten. Töiden aloitusajankohta sisältää suurimmat riskit. Järven olosuhteet poikkeavat toisistaan pohjois- ja eteläpään osalta joskus hyvinkin paljon, mikä estää toisinaan kunnossapidon samanaikaisesti. Tavoitteena on kuitenkin ylläpitää reittiä yhdessä ja samankaltaisella kalustolla.

Voiko järvelle mennä luistelemaan ennen kunnostustöiden aloittamista?

Vastaus: Jokainen liikkuu järvellä omalla vastuullaan. Huomioitavaa on, että kun reitit tai niiden osat ovat valmiit tai ylläpito lopetetaan, siitä tiedotetaan Järvenpään ja Tuusulan verkkosivuilla.

Järvenpää ja Tuusula